

Odla för livet

EN LEVANDE TRÄDGÅRD
FÖR BIN OCH ANDRA
POLLINATÖRER

SARA KARLSSON
TRÄDGÅRDSKLUBBEN BLÅKLINTEN

Presentation Sara

- Sara Karlsson - Odlare, kursledare och föreningsaktiv i Östergötland
- Driver Graninge Köksträdgård strax utanför Ljungsbro och Saras Trädgårdsbutik i Gamla Linköping
- Biodlare - i trädgården
- Brinner för odling, hållbarhet och miljö
- Självlärd + odlingskurser
- Jobbar till vardags på Linköping Science Park (AI Sweden)

Om Trädgårdsklubben Blåklinten

- Trädgårdsklubben Blåklinten – kunskap, gemenskap & inspiration
- Ca 250 medlemmar
- Trädgårdsvisningar, föredrag, studiebesök mm

Hållbar trädgård

- Gynna biologisk mångfald
- Odlar dragväxter för bin och andra pollinerare
- Odlar jorden - ej bekämpningsmedel eller konstgödsel
- Var rädd om vattnet
- Skapa cirkulära system - gör egen jord, minimera skräp
- Använd ekologiskt - eller åtminstone svenskt - utsäde
- Ta egna fröer och sticklingar
- Använd klimatsmarta odlingsprylar

Vad alla odlare kan göra imorgon

- 1. Plantera tidigt + sent
- 2. Låt en yta vara vild
- 3. Låt kryddväxter blomma

Och glöm inte:

Gå med i en förening och hjälps åt 🤗

Pollinatörernas roll

- Många av våra trädgårdsväxter och vilda växter är helt beroende av pollinatörer
- I Sverige är det framför allt insekter – vildbin, fjärilar, blomflugor och skalbaggar – som gör jobbet
- Men de vilda pollinatörerna minskar kraftigt i antal

- Ref.
<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/pollinering/>

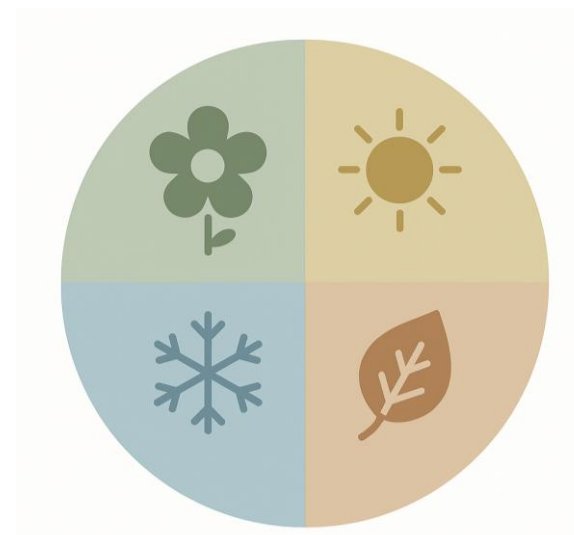

Utmaningar för Pollinatörer

- Minskande habitat och grönytor.
- Klimatförändringar påverkar blomning och livscyklar.
- Bekämpningsmedel och monokulturer hotar pollinatörernas överlevnad.
- Ref. <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/pollinering/>

Året runt-perspektivet

MAT, SKYDD & BOPLATSER

- Pollinatörer behöver mat, skydd och boplatser – året runt
- Som trädgårdsodlare kan du göra skillnad!
- Tidig vår:
 - Sälg, krokus, snödroppar, vintergäck.
 - Lämna löv och fjolårsris.
- Vår & försommar:
 - Frukträd, bärbuskar, tidig-blommande växter.
 - Anlägg en surrande äng.
- Sommar:
 - Blåklint, ringblomma, kryddväxter som blommor, ...
 - Skapa vattenpunkter.
 - Låt bli att klippa hela gräsmattan - lämna en bit där maskrosorna får blomma!
- Sensommar & höst:
 - Solhatt, kärleksört, höstflox, ...
 - Lämna ris och löv
 - Vinter:
 - Gör så lite som möjligt.
 - Löv, ved, stenrösen och sandtor ger skydd.

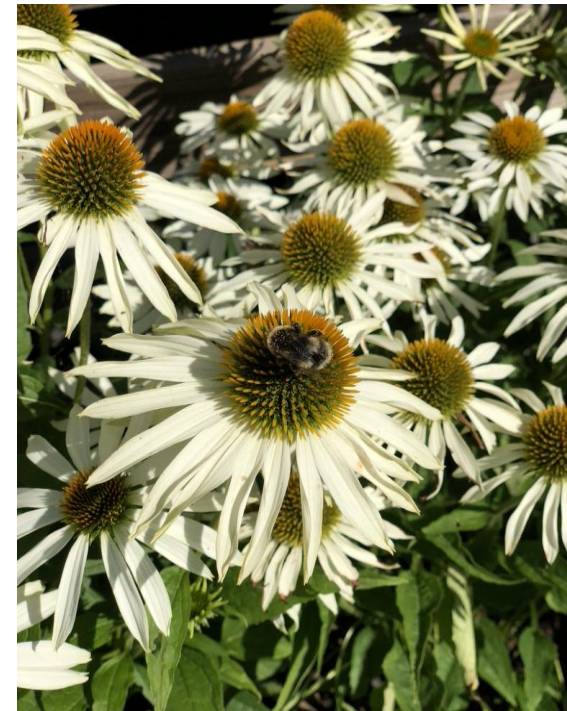
Stretcha säsongen

mars-april

maj-juni

juli-september

Höst-/vintersådd

- **Många annueller (ettåriga sommarblommor) kan höst- eller vintersås.**
- **Genom att så ut fröna under hösten härmar man växtens naturliga självsådd. Fröerna övervintrar i jorden för att gro tidigt på våren.**
- **Så sent, så att inte fröet hinner vakna och gro innan vintern (november)**
- **Kan även sås mitt i vintern och på vårvintern (innan vårvärmen kommer)**

Höst-/vintersådd (forts.)

- Ringblomma (*Calendula officinalis*)
- Ettårig vallmo: fjädervallmo (*Papaver somniferum*), kornvallmo (*Papaver rhoeas*), pionvallmo (*Papaver somniferum*)
- Blåklint (*Centaurea cyanus*)
- Harört (*Bupleurum rotundifolium*)
- Jungfrun i det gröna, spanska jungfrun, Nigella (*Nigella damascena*)
- Kinesisk förgätmigej (*Cynoglossum amabile*)
- Romersk riddarsporre (*Consolida ambigua*)
- Rosenskära (*Cosmos bipinnatus*)
- Stor vaxblomma (*Cerinthe major*)
- Sömmtuta, ettårig (*Eschscholzia californica*)
- Slöjsilja (*Ammi majus*)

Biodling i villaträdgård

Honungsbin

De vanligast förekommande underarterna/hybriderna av honungsbin

Apis mellifera 'Buckfast'

Det mest aktivt framavlade biet, en hybrid av *A. m. ligustica* och *A. m. mellifera* (merparten) samt två afrikanska underarter *A. m. monticola* och *A. m. saharensis* (numera utrotad). Sögs producera mest honung. Gulaktig till färgen men med mörka drönare.

Apis mellifera carnica Krainerbi

Ursprungligen från Balkan. Gråare i färgen. Sögs vara frommare än andra raser, med en tidig och snabb start på våren.

Apis mellifera ligustica ligusticabi, italienskt bi

Ursprungligen från Italien. Det gulaste av våra tambin. Sögs vara väderkänsligare med ett starkt fokus på att bygga upp stora samhällen.

Apis mellifera mellifera nordiskt bi

Det mörkaste och mest behårade honungsbinet. Stort ursprungligt utbredningsområde: väst-, central, och nordeuropa. Idag endast en spillra kvar och bevaras i många länder i särskilda rasföreningar. Helt utrotad i Danmark, Holland, Tyskland och Belgien. I flera länder pågår projekt för att återinföra rasen.

Vattenskålar

Boställen

Trädgården som landskap

- Många pollinerarvänliga trädgårdar skapar gröna korridorer
- Tillsammans gör vi skillnad!

Tack!

Hör av er om ni har frågor och funderingar – eller vill bli medlem i Blåklinten

- Sara Karlsson

- Mail: sara.linnea.karlsson@gmail.com eller sara.karlsson@kapiff.se
- Tel. 0722-415648

- Trädgårdsklubben Blåklinten:

- Webb: <https://blaklinten.nu>
- Mail info@blaklinten.nu

